

TEMAT NR 31: POLSKA W LATACH SIEDEMDZIESIĄTYCH XX WIEKU

1. „DRUGA POLSKA” EDWARDA GIERKA.

Po odsunięciu Gomułki od władzy funkcję I sekretarza KC PZPR objął Edward Gierek, a premierem został **Piotr Jaroszewicz**. Gierek, którego wcześniej jako sekretarza partii w Katowicach uważano za dobrego gospodarza, był pozytywnie odbierany przez społeczeństwo. W obliczu kolejnych robotniczych Gierek obrał inną taktykę niż Gomułka. Gdy ponownie wybuchły strajki w Szczecinie, nie wysłał tam wojska i milicji, ale sam udał się na spotkanie z robotnikami, dzięki czemu doszło do zakończenia tych wystąpień. W podobny sposób uspokoił sytuację w Gdańsku. Dla podtrzymania dobrego wrażenia złagodzone cenzurę, podjęto decyzję o odbudowie zniszczonego podczas wojny Zamku Królewskiego w Warszawie. Nawiązano też poprawne stosunki z Kościołem katolickim, m.in. zgadzając się na budowę nowych kościołów. W celu pozyskania inteligencji duże środki przeznaczono na rozwój nauki. Dzięki tym posunięciom Polacy obdarzyli Gierka zaufaniem. Edward Gierek dążył do przekształcenia PRL w nowoczesny kraj. Realizacja tego planu wymagała jednak znacznych nakładów finansowych, a ZSRS nie był w stanie udzielić Polsce wystarczającego wsparcia. Mimo to Gierkowi udało się uzyskać zgodę Breżniewa na rozwój współpracy gospodarczej Polski z Zachodem i zaciągnięcie tam kredytów. Razem ze swoją ekipą chciał budować „drugą Polskę”. Kredyty zamierzał przeznaczyć głównie na **zakup nowoczesnych technologii zachodnich**. Wyprodukowane dzięki temu towary planował eksportować. Przyniosłoby to dochody umożliwiające spłatę zaciągniętych pożyczek, a następnie przekształcenie Polski w kraj wysoko rozwinięty.

Fundusze pochodzące z zagranicznych kredytów inwestowano m.in. w **przemysł ciężki i górnictwo**. Rozpoczęto budowę gigantycznych przedsiębiorstw, m.in. Huty „Katowice” w Dąbrowie, Portu Północnymi i rafinerii w Gdańsku, kopalni węgla w Bełchatowie i na Lubelszczyźnie oraz Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Bielsku – Białej i Tychach. Na francuskiej licencji budowano autobusy w Jelczu, a na amerykańsko – kanadyjskiej ciągniki w warszawskim Ursusie. Usprawniano transport kolejowy i drogowy, oddając do użytku m.in. trasę szybkiego ruchu Warszawa – Katowice, do dziś zwaną potocznie „gierkówką”. W Warszawie wzniesiono nowoczesny Dworzec Centralny oraz Trasę Łazienkowską. W nowych przedsiębiorstwach zatrudniono ok. 1,8 mln ludzi, zapewniając pracę osobom urodzonym w okresie powojennego wyżu demograficznego.

2. STRAJKI W 1971 ROKU.

Zmiana na stanowisku I sekretarza KC PZPR nie uspokoiła nastrojów społecznych. Strajki na Wybrzeżu i w głębi kraju wybuchły z nową siłą w styczniu i lutym 1971 roku, a obok haseł ekonomicznych pojawiły się również żądania ukarania winnych grudniowej masakry. Gierek udał się wówczas na spotkanie z robotnikami i zapewnił, że wyprowadzi Polskę z kryzysu. Pomimo, że nie zapowiedział żadnych ustępstw, zdołał przekonać strajkujących do swoich racji. Na jego słynne pytanie „To jak, pomożecie?”, stoczniovcy nie odpowiedzieli wprawdzie głośnym: „Pomożemy!”, lecz zgodzili się na zakończenie strajku. Do cofnięcia grudniowej podwyżki przyczyniły się jednak dopiero strajkujące w lutym 1971 roku łódzkie włókiarki, które podczas spotkania z premierem Jaroszewiczem na zadane przez niego pytanie „Pomożecie?”, odpowiedziały zgodnym: „Nie!”.

3. ROZWÓJ NA KREDYT.

Po dojściu do władzy Gierek propagował hasło: „Aby Polska urosła w siłę, a ludzie żyli dostatniej”. Nie tylko cofnięto podwyżkę cen wprowadzoną przez Gomułkę, ale także podniesiono płace, renty i emerytury. Ubezpieczeniem emerytalnym na korzystnych warunkach objęto również rolników. Dla zwiększenia liczby budowanych mieszkań powstały, kupione w ZSRS, zakłady wytwarzające „**wielkie płyty**” do budowy bloków. Jakość budynków była niska, ale do 1980 r. oddano do użytku zawrotną liczbę ok. **2,5 mln mieszkań**. Uruchomiono również masową produkcję **Fiata 126p**, który według Gierka miał być samochodem rodzinnym dla przeciętnego Polaka. Ponadto pojawiły się towary wcześniej bardzo trudno dostępne, takie jak kolorowe telewizory, lodówki i pralki. Rozpoczęto produkcję coca – coli na amerykańskiej licencji, w czasach stalinowskich uznawanej za symbol imperializmu USA. Otwierano nowe kawiarnie i restauracje, kina i teatry. Przez pewien czas w sklepach można było kupić nawet owoce cytrusowe i banany. Powstały też sklepy komercyjne, w których za znacznie wyższą cenę sprzedawano towary niedostępne normalnie na rynku. Działały peweksy, czyli sieć sklepów, w których za zachodnie waluty można było nabyć zagraniczne artykuły.

Podwyższenie poziomu życia nie wynikało jednak z rosnących dochodów wytwarzanych przez polską gospodarkę, ale przede wszystkim z **konsumpcji zagranicznych kredytów**. „Przejezdono” w ten sposób znaczną część pożyczek. Pozwoliło to władzy zyskać chwilową popularność. W późniejszym etapie przekształciło się to jednak w powszechną niechęć, gdy rozbudzone nadzieje społeczeństwa nie były spełniane.

4. NIEPOWODZENIA GOSPODARCZE.

Ekipa Gierka, realizując plany gospodarcze, popełniła wiele błędów. Między innymi kupowano licencje wykorzystywane na Zachodzie już od jakiegoś czasu. W Polsce mijało kilka następnych lat, nim zbudowano zakłady i uruchomiono produkcję. Wówczas produkowane towary nie były już nowoczesne i nie miały szans znaleźć nabywców na rynkach zachodnich. Rozpoczęto też o 40% więcej inwestycji niż pierwotnie planowano, budując ze względów prestiżowych zakłady pracy w każdym regionie PRL. Niektóre inwestycje zwróciły się dzięki eksportowi, jak np. fabryki Fiatów 126p w Bielsku i Tychach, ale wiele przynosiło straty lub nie zostało nigdy dokończonych. Nie oszczędzano także energii elektrycznej i w rezultacie od 1975 roku coraz częstsze były przerwy w jej dostawach. Problem stanowiło też tzw. **ukryte bezrobocie**. Władze ze względów politycznych nie chciały dopuścić do jawnego bezrobocia i w przedsiębiorstwach zatrudniano znacznie więcej osób, niż to było konieczne. Spowodowało to demoralizację pracowników, którzy nie byli motywowani do lepszej i wydajniejszej pracy. Sytuację dobrze charakteryzuje powiedzenie z tamtego okresu: „Czy się stoi, czy się leży, 2 tys. [wyплаты] się należy”.

Poza tym w zakładach pracy mnożyły się kradzieże, bo majątek państwowy uważano za niczyj. Praktyki te cieszyły się społeczną akceptacją.

Kolejnym błędem było inwestowanie w olbrzymie Państwowe Gospodarstwa Rolne. Tam także źle zaplanowano inwestycje i doszło do wielu przypadków marnotrawstwa. Już w połowie lat siedemdziesiątych XX wieku okazało się, że reformy gospodarcze nie przynoszą spodziewanych sukcesów. Władze PRL, aby spłacać w terminie pożyczki, zaciągały kolejne kredyty. Mimo spłaty pożyczonych kwot Polska była zadłużona w 1980 roku na astronomiczną kwotę ponad **20 miliardów dolarów**, która ciągle rosła.

5. KINO MORALNEGO NIEPOKOJU.

W 1975 roku reżyserzy Andrzej Wajda oraz Krzysztof Zanussi zarzucili władzom komunistycznym tłumienie swobody twórczej polskich filmowców. Instytucje państwowe uniemożliwiały im poruszanie w filmach aktualnych problemów społeczno – politycznych. Określenia „kino moralnego niepokoju” po raz pierwszy użył reżyser Janusz Kijowski. Filmy tego nurtu toczyły się zazwyczaj na prowincji i ukazywały porażkę bohatera z lokalnym aparatem władzy. Pokonany powoli traci wartości moralne i przyjmuje postawę uległą wobec rządzących. Do najwybitniejszych dzieł kina moralnego niepokoju należą filmy: *Barwy ochronne*, *Bez znieczulenia*, *Człowiek z marmuru*, *Wodzirej*. Kres nurtowi położyło ogłoszenie stanu wojennego.

6. „PROPAGANDA SUKCESU”.

Mimo kryzysu widocznego od połowy lat siedemdziesiątych XX wieku, władze nie zmodyfikowały swojej propagandy. Codziennie o nowych „sukcesach” polskiej gospodarki można było usłyszeć w „Dzienniku Telewizyjnym” lub przeczytać w „Trybunie Ludu”, organie prasowym PZPR. Zwłaszcza telewizja, od 1971 roku nadawana w kolorze, stała się głównym medium propagandowym epoki. Starano się, aby program był atrakcyjny dla widza, dlatego sprowadzano znane zachodnie zespoły muzyczne (np. ABBA) lub kupowano prawa do emisji seriali. Transmitowano popularne festiwale piosenki w Opolu czy Sopocie. Rozkwit przeżywała też polska muzyka rozrywkowa. Sukcesy święcili Maryla Rodowicz i Krzysztof Krawczyk, a w drugiej połowie lat siedemdziesiątych XX wieku zaczęły powstawać zespoły rockowe, m.in. Budka Suflera, Maanam czy TSA. Powodzeniem cieszyły się seriale *Czterdziestolatek* i *07 zgłoś się*. W programach telewizyjnych szerzono treści propagandowe i skupiano się na pokazywaniu pozytywnych zmian w Polsce.

Złagodzenie przepisów związanych z wydawaniem **paszportów** umożliwiała wyjazdy na Zachód większej liczbie polskich obywateli. Szybko dostrzegali oni ogromną różnicę w poziomie życia między krajami zachodnimi a krajami demokracji ludowej. Była to jedna z przyczyn późniejszego głębokiego kryzysu zaufania do systemu komunistycznego.

7. NOWELIZACJA KONSTYTUCJI.

Za rządów Gierka władze PRL dążyły do wprowadzenia poprawek do konstytucji z 1952 roku, które dodatkowo wzmacniały pozycję PZPR. Gierek publicznie poprosił polskie społeczeństwo o wyrażenie opinii. Propozycja władzy została skrytykowana przez Episkopat oraz grupy intelektualistów, domagających się wolności słowa, druku i religii. Mimo protestów tych środowisk w lutym **1976 roku** sejm (przy jednym głosie wstrzymującym się) znowelizował konstytucję. Wprowadzono zapis, że Polska jest krajem socjalistycznym, w miejsce wcześniejszego określenia „demokracji ludowej”, oraz **uznano PZPR za „przewodnią siłę” narodu**, co dodatkowo wzmacniało władzę partii. W konstytucji znalazł się także zapis o nierozdzielnej przyjaźni polsko – sowieckiej. Protesty wobec nowelizacji konstytucji odegrały jednak ważną rolę w kształtowaniu się nowej opozycji.

8. SUKCESY SPORTOWE.

W epoce Gierka starano się wykorzystać propagandowo sukcesy polskich sportowców. Do największych osiągnięć należało zdobycie przez polską drużynę piłkarską prowadzoną przez Kazimierza Górskiego złotego medalu olimpijskiego na igrzyskach w Monachium w 1972 roku, a dwa lata później 3 miejsca na mistrzostwach świata w RFN. Ponadto kolarz Ryszard Szurkowski w tym czasie czterokrotnie zwyciężył w kolarskim Wyścigu Pokoju.

Zwycięstwa święcili także siatkarze, którzy pod wodzą Huberta Wagnera zdobyli w 1974 roku mistrzostwo świata na turnieju w Meksyku, a dwa lata później – złoto igrzysk olimpijskich w Montrealu. Szczególnie ten ostatni sukces był w Polsce świętowany, gdyż w finale Polacy pokonali ekipę ZSRS.

MATERIAŁY I POMOCE EDUKACYJNE DO TEMATU – POLSKA W LATACH SIEDEMDZIESIĄTYCH XX WIEKU

Wczoraj i dziś 8, Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – epodreczniki.pl, pl.wikipedia.org, klasowka.onet.pl, dzieje.pl, histmag.org, brainly.pl., twojahistoria.pl, zapytaj.onet.pl, pl.wikibooks.org, film.org.pl, www.akademiapolskiegofilmu.pl, nowahistoria.interia.pl.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Polska w latach siedemdziesiątych XX wieku”, str. 193 – 197 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na następujące pytania i wysłać odpowiedzi na e-maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Scharakteryzuj politykę gospodarczą ekipy Edwarda Gierka.**
- 2. Wyjaśnij, na czym polegała „propaganda sukcesu” lat siedemdziesiątych XX wieku.**
- 3. Przedstaw zmiany w Konstytucji PRL wprowadzone za rządów Edwarda Gierka.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.

TEMAT NR 32: POCZĄTKI OPOZYCJI DEMOKRATYCZNEJ W POLSCE

1. CZERWIEC 1976 ROKU.

Polityka gospodarcza prowadzona przez ekipę Gierka zaczęła przynosić fatalne skutki już w drugiej połowie la siedemdziesiątych XX wieku. Błędne inwestycje, rosnące w szybkim tempie zadłużenie zagraniczne wraz z rozbudzonymi oczekiwaniami społecznymi prowadziły do kryzysu. W sklepach coraz częściej brakowało podstawowych artykułów spożywczych. Codziennym widokiem stały się puste półki w sklepach i długie kolejki oczekujących na towary. Pogarszająca się sytuacja ekonomiczna zmusiła władze do wprowadzenia podwyżek cen. Była to jednorazowa decyzja, jednak mogła sprawić, że rodziny wydawałyby dużo więcej na swoje utrzymanie. Przykładowo cukier miał zdrożeć o 100%, a mięso o 69%. W ramach przygotowań do ogłoszenia podwyżek zmobilizowało oddziały milicji i specjalnie przeszkolono do walki z demonstrantami **Zmotoryzowane Odwoły Milicji Obywatelskiej (ZOMO)**.

Decyzja o podwyżkach cen została podana do publicznej wiadomości **24 czerwca 1976 roku**. Już następnego dnia w wielu przedsiębiorstwach rozpoczęły się strajki i demonstracje. Największe odbyły się w **Radomiu, Ursusie i Płocku**. W Radomiu spalono siedzibę PZPR, a robotnicy z Ursusa zablokowali ruch na międzynarodowej magistrali kolejowej. Do stłumienia zamieszek władze skierowały jednostki milicji i ZOMO, lecz w odróżnieniu od Gomułki Gierek zakazał użycia broni palnej. W obawie przed rozprzestrzenieniem się robotniczych protestów już wieczorem 25 czerwca władze odwołały podwyżki. Wszczęto jednak represje wobec uczestników tych zajęć. W całym kraju organizowano wiece poparcia dla władz, na których potępiano demonstrantów, nazywając ich „warchołami” i „wichrzycielami”. Wiele osób aresztowano, a zatrzymanych bito. Słynne stały się tzw. ścieżki zdrowia. Nazywano tak karę polegającą na tym, że aresztowanym kazano biec między dwoma rzędami milicjantów, którzy uderzali ich pałkami lub pękami kluczy. Osoby zatrzymane podczas protestów zwalniano dyscyplinarnie z pracy z „wilczym biletem”, co oznaczało, że nie mogły one znaleźć później zatrudnienia w państwowych zakładach pracy.

Aby w przyszłości uniknąć zamieszek, po wydarzeniach Czerwca 1976 roku władze wprowadzały tzw. ciche podwyżki, czyli podwyższały ceny stopniowo, nie ogłaszając tego oficjalnie. Jednocześnie w 1976 roku, formalnie dla zapobieżenia **spekulacji**, wprowadzono **kartki** na cukier. W ten sposób każdy obywatel mógł zakupić w miesiącu jedynie

ograniczoną ilość tego towaru. W rzeczywistości cukru brakowało, ponieważ wysyłano go na eksport w celu spłacania kredytów.

2. POWSTANIE OPOZYCJI.

Wydarzenia z czerwca 1976 r., pogłębiający się kryzys ekonomiczny, a zarazem łagodniejsza polityka władz wpłynęły na rozwój antykomunistycznej opozycji. Początkowo wsparcia represjonowanym robotnikom udzielały osoby poruszone ich losem. We wrześniu **1976 roku** powstał **Komitet Obrony Robotników (KOR)**, którego głównym celem było organizowanie pomocy materialnej i prawnej dla represjonowanych. Domagano się amnestii dla aresztowanych i skazanych oraz przywrócenia ich do pracy. KOR został utworzony przez 14-osobową grupę ludzi kultury, znanych działaczy demokratycznych i niepodległościowych. Powołali go m.in. pisarz **Jerzy Andrzejewski** i poeta **Stanisław Barańczak**, kapelan AK ksiądz **Jan Zieja**, inicjator Listu 34 **Jan Józef Lipski**, a także **Antoni Macierewicz** i **Jacek Kuroń**. Wspierały ich setki anonimowych współpracowników.

KOR starał się działać jawnie i w granicach prawa. Uczestnicy ruchu podawali publicznie swoje nazwiska oraz adresy. W podobny sposób postępowały wszystkie grupy opozycyjne powstałe w końcu lat siedemdziesiątych XX wieku. Organem prasowym KOR-u był „Biuletyn Informacyjny KOR”, a następnie pismo „**Robotnik**”. Członkowie Komitetu nieodpłatnie zapewniaли oskarżonym robotnikom obronę prawną w sądach, organizowali zbiórki podpisów na rzecz ich uwolnienia oraz głódówki, które stały się często stosowanym środkiem nacisku na władze. Zbierali również pieniądze dla rodzin uczestników protestów wyrzuconych z pracy. Działania te prowadzili mimo zastraszania przez władze. Zbierali również pieniądze dla rodzin uczestników protestów wyrzuconych z pracy. Działania te prowadzili mimo zastraszania przez władze.. Stosowano podsłuchy, nękanie anonimowymi telefonami, zdarzały się pobicia. W maju 1977 roku doszło do zabójstwa współpracownika KOR, studenta **Stanisława Pyjasa**. Protesty zorganizowane po jego śmierci spowodowały nowe aresztowania. W Krakowie, a następnie w kilku innych miastach powstały Studenckie Koła Solidarności. Ostatecznie, wobec nasilających się głódówek oraz listów i petycji, władze zaprzestały prześladowań i ogłosiły amnestię. W jej wyniku uwolniono nie tylko protestujących po śmierci Pyjasa studentów, ale także robotników, którzy brali udział w wydarzeniach z czerwca 1976 roku.

3. ROZWÓJ OPOZYCJI.

Protestujący osiągnęli cel, jakim było uwolnienie prześladowanych robotników. Ujawnione przykłady łamania prawa w PRL skłoniły jednak większość opozycjonistów do dalszej działalności. Organizację przekształcono w **Komitet Samoobrony Społecznej „KOR”**.

Dużą rolę odgrywało w nim małżeństwo **Zbigniewa i Zofii Romaszewskich**, które kierowało i rejestrowało przypadki łamania praw człowieka w Polsce oraz informowało o nich świat.

W 1977 roku KOR skupiał nieliczną grupę obywateli sprzeciwiających się polityce władz. Wiosną 1977 roku z inicjatywy **Andrzeja Czumy i Leszka Moczulskiego** powstał **Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO)**. Obie te organizacje popierały tworzenie niezależnych od władz **Wolnych Związków Zawodowych (WZZ)**. W 1978 roku w Katowicach WZZ tworzył **Kazimierz Świtoń**, a na Wybrzeżu za ich powstaniem stali m.in. **Andrzej Gwiazda, Krzysztof Wyszkowski, Bogdan Borusewicz, Anna Walentynowicz** oraz **Antoni Sokołowski**. Członkowie i współpracownicy organizacji opozycyjnych tworzyli także nielegalny ruch wydawniczy, zwany **drugim obiegiem**. Książki i ulotki drukowano nielegalnie i potem rozdawano lub sprzedawano w gronie znajomych. Z biegiem czasu największym podziemnym wydawnictwem stała się **Niezależna Oficyna Wydawnicza NOWA**.

Konflikty między członkami ROPCiO doprowadziły do jego rozpadu. Leszek Moczulski w **1979 roku** założył **Konfederację Polski Niepodległej (KPN)**. Była to pierwsza antykomunistyczna partia polityczna w bloku wschodnim. KPN nawiązywała do ideologii niepodległościowej, jej celem było dążenie do powstania niepodległej Rzeczypospolitej. Do tradycji endeckiej z kolei odwoływał się **Ruch Młodej Polski (RMP)**, któremu przewodził **Aleksander Hall**. Choć opozycja w końcu lat siedemdziesiątych XX wieku liczyła jedynie około 2 tys. osób działających w różnych organizacjach, to powoli w coraz większym stopniu udawało się jej wpływać na świadomość społeczeństwa. Z kolei zależność PRL od kredytów z Zachodu zmuszała władze do zaniechania brutalnych prześladowań. Działaczy nękaną poprzez aresztowania na 48 godzin i pozbawianie możliwości wyjazdu za granicę. Środowiska opozycyjne były też intensywnie śledzone przez **Służbę Bezpieczeństwa (SB)**, która różnymi metodami starała się pozyskać informatorów, nazywanych **tajnymi współpracownikami (TW)**. Część osób szantażowano lub zastraszano represjami wobec rodziny albo zwolnieniem z pracy. Innym oferowano w zamian za współpracę pieniądze lub inne korzyści.

4. ZIMA STULECIA.

Kryzys gospodarczy nękaący PRL pod koniec lat siedemdziesiątych XX wieku pogłębił się jeszcze, gdy na przełomie 1978/1979 obfite opady śniegu sparaliżowały cały kraj. Niemal na miesiąc stanęła produkcja fabryczna. Zima obnażyła słabość administracji i gospodarki PRL. Żartowano sobie wówczas: „Nam nie trzeba Bundeswehry, nam wystarczy minus cztery”. Gierek starał się ratować sytuację przez zmiany personalne, ale były to działania

nieprzynoszące ani poprawy zaopatrzenia w sklepach, ani wizerunku władz w oczach społeczeństwa.

5. PAPIEŻ W POLSCE.

Za rządów Edwarda Gierka polepszyły się relacje między państwem a Kościołem katolickim. Władze zaniechały propagandy antykościelnej, chociaż prymas Wyszyński skrytykował zmiany w konstytucji i potępił represje wobec uczestników wydarzeń z czerwca 1976 roku. Symbolem pojednania było wysłanie przez premiera Piotra Jaroszewicza bukietu róż na 75 urodziny prymasa Wyszyńskiego.

Przełomowym momentem stało się wybranie na papieża kardynała **Karola Wojtyły 16 października 1978 roku**. Przyjął on imię **Jan Paweł II**. Wybór Polaka na papieża wywołał entuzjazm polskich katolików i niepokój komunistów. Ostatecznie Edward Gierek zignorował protesty władz ZSRS i wyraził zgodę na pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski. W **czerwcu 1979 roku** papież spotkał się z wiernymi. Udział w spotkaniach wzięło ok. 6 mln osób. Mocno zabrzmiały słowa Jana Pawła II, które wypowiedział na ówczesnym placu Zwycięstwa w Warszawie: „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!”. Władze starały się studzić entuzjazm społeczeństwa towarzyszący pielgrzymce. W transmisjach telewizyjnych unikano pokazywania tłumów zebranych na spotkaniach z papieżem, a zamiast tego przedstawiano najczęściej tylko małe grupki wiernych, głównie osoby starsze i duchownych. Wysiłki te były jednak daremne, a oszustwa propagandy zauważalne.

MATERIAŁY I POMOCY EDUKACYJNE DO TEMATU – POCZĄTKI OPOZYCJI DEMOKRATYCZNEJ W POLSCE

Wczoraj i dziś 8, Podręcznik do historii dla klasy ósmej szkoły podstawowej, Robert Śniegocki, Agnieszka Zielińska, Nowa Era, Warszawa 2018

Portale i strony internetowe – epodreczniki.pl, pl.wikipedia.org, klasowka.onet.pl, dzieje.pl, czerwiec76.ipn.gov.pl, www.czuma.pl, brainly.pl, domjp2.pl, opoka.org.pl, zapytaj.onet.pl, kor.org.pl, komitetobronyrobotnikow.pl, www.zbawiciel.gda.pl.

POLECENIA DO WYKONANIA

Proszę przeczytać powyższe streszczenie, ewentualnie temat z podręcznika „Początki opozycji demokratycznej w Polsce”, str. 202 – 206 lub skorzystać ze źródeł internetowych, a następnie odpowiedzieć na następujące pytania i wysłać odpowiedzi na e-maila: rsegda1@o2.pl:

- 1. Przedstaw skutki protestów robotniczych w czerwcu 1976 roku.**
- 2. Opisz działalność Komitetu Obrony Robotników.**
- 3. Wymień skutki wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża.**

W razie problemów proszę pisać do mnie na wyżej podanego e-maila.